

Кравченко Т.В.

Огієнко В.П.

НТУУ «КПІ» ім. І. Сікорського, м. Київ

СПЕЦІАЛЬНІ ТЕКСТИ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ З ТОЧКИ ЗОРУ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Ключові слова: іноземна мова, тексти, читання, освіта.

Ключевые слова: иностранный язык, тексты, чтение, образование.

Keyword: foreign language, texts, reading, education.

В час майже необмежених можливостей для роботи з інформацією набуває великого значення вміння працювати з великими обсягами спеціальних текстів, зокрема оптимізація процесу читання текстів. При цьому виходимо з того, що існують різні види читання – від детального читання з метою засвоїти весь зміст тексту до оглядового, з метою пошуку конкретних елементів інформації в тексті. В останньому випадку може взагалі йтись не про читання, а про пошук конкретних даних у тексті. Текст може бути досить великим, мати десятки або сотні і більше сторінок. Отже, універсальне вміння читати текст включає в цілому або його повне засвоєння, або ознайомлення з текстом за короткий час, або пошук у тексті необхідних елементів інформації. У практичній діяльності фахівця потрібними можуть бути саме такі види читання. Можливим може бути комбінування окремих вмінь у конкретних випадках. Але як мета навчання, оптимальним може бути формування саме вищезазначених вмінь. Вміння засвоювати текст, ознайомлюватись з ним або шукати в ньому конкретну інформацію, набуваються не тільки в процесі навчання (як загального, так і конкретного, спрямованого саме на набуття названих вмінь), але і в процесі читання з метою досягнення професійних та життєвих цілей. Сприйняття тексту залежить також не тільки від набутих читачем знань, вмінь та навичок, але і від змісту і форми тексту.

В умовах, коли доступною стає велика кількість інформації іноземними мовами, набуває значення і вміння читати тексти цими мовами. Таке вміння, безперечно, є однією з основних цілей навчання іноземної мови. На першому етапі такого навчання засвоюються основна лексика, граматичні структури, правила читання іноземною мовою. Вміння і навички в цій області вдосконалюються паралельно з іншими видами мовленнєвої діяльності іноземною мовою: слуханням, говорінням, письмом. Не останню роль відіграє в такому навчанні і переклад за допомогою загальних та спеціальних двомовних словників, а також іншої довідкової літератури. Навчання протягом першого етапу, тобто засвоєння основних мовних знань з метою вирішення типових комунікативних завдань за допомогою іноземної мови, здійснюється з використанням текстів загальної тематики. Така тематика, як правило, визначається за допомогою текстів, де йдеться про загальновідомі явища навколишнього світу.

Студенти – майбутні фахівці вивчають також іноземну мову для спеціальних цілей. Ця навчальна дисципліна має на меті вирішення комунікативних задач в сфері, пов'язаній з конкретною спеціальністю студентів. Для технічних спеціальностей зміст цієї дисципліни має в своїй основі не тільки інформацію іноземною мовою за конкретною спеціальністю, але і основи загально технічних знань та ділового мовлення. Для великої кількості видів діяльності в сучасному світі, навіть за конкретним традиційно вузьким фахом, характерним може бути різноманіття елементів змісту письмових та усних текстів, з якими може мати справу фахівець. В даній роботі ми розглядаємо спеціалізовані тексти іноземною мовою, до роботи над якими, зокрема до різних видів читання, готується студент технічної спеціальності, який вивчає навчальну дисципліну «іноземна мова для спеціальних цілей». Із всього різноманіття текстів в сучасному світі можна виділити тексти на паперових носіях та на електронних носіях. Розміщення текстів на тих чи інших варіантах носіїв може мати свої переваги або недоліки,

але їх визначення не є ціллю даної роботи. Важливим, в нашому випадку, є те, що в текстах на паперових носіях пошук інформації здійснює, як правило, людина. В текстах на електронних носіях інформацію можна розшукувати також за допомогою різних пошукових систем, для чого існують різноманітні прийоми. Можливість розміщення текстів на електронних носіях може також впливати на форму і зміст таких текстів. Якщо у випадку створення тексту на паперовому носії, автор, як правило, намагається зробити цілісний текст, який читач має сприйняти цілком, і такий текст може бути нерозривною композицією, то для текстів в електронній формі характерною може бути фрагментарність. Такі тексти або сукупності таких текстів за допомогою пошукових систем набувають особливостей довідкових текстів. Це є характерним, в першу чергу, для спеціалізованих текстів, які містять прагматичну, практичну інформацію. Такі особливості менш характерні для навчальних або художніх текстів. Композиція навчального тексту створюється в першу чергу для оптимального розуміння та засвоєння інформації (послідовність від простого до складного, повторюваність), а композиція художнього тексту для емоційного впливу на читача. В практичній діяльності необхідну для фахівця інформацію можуть містити тексти, які знаходяться і на паперових, і на електронних носіях. Засвоєння спеціальної інформації здійснюється поряд зі спеціальними текстами і за допомогою як навчальних так і художніх текстів. Для організації вивчення іноземної мови для спеціальних цілей потрібним є визначення різних типів текстів, та створення відповідних вправ для навчання читання таких текстів.

Перспективним для подальших досліджень може бути використання для спеціалізованої підготовки фахівця текстів, які мають за мету емоційний вплив на читача (текст реклами, публіцистичні тексти, елементи художніх текстів). При цьому враховуємо, що такі тексти можуть містити елементи спеціалізованої інформації за конкретним фахом.